

תכנית התואר השני בתקשורת חזותית M.Des

ראש התוכנית: ד"ר ליאת לביא

רכזת מחלקה: נעמה תדהר

דוא"ל: vc.mdes@bezalel.ac.il

סגל המרצים והמרצות

ד"ר רומי מיקולינסקי	פרופ' אשר (שרי) ארנון
ד"ר רועי עמית	פרופ' רותו מודן
יעל בורשטיין	פרופ' מרב סלומון
דני בייקון	פרופ' עדי שטרן
אביטל בן עזרא	ד"ר טל בן-צבי
ארז גביש	ד"ר אורי ברטל
מאיה ויניצקי	ד"ר אריאל הנדל
יולי כהן	ד"ר אהד זהבי
אורי סוכרי	ד"ר ליאת לביא
גיגא שגיא	ד"ר נעמי מאירי-דן

אנו חיים בתקופה שבה השינוי במרחבים התרבותיים והטכנולוגיים הולך ומואץ. הטכנולוגיות החדשות והתמורות החברתיות הקשורות בהן מביאות להתפשטות והתעצמות של המרחב החזותי, ולצד זה – של מרחב ההזדמנויות הנפתח בפני העוסקים בתקשורת חזותית. במקביל הולכת ומתפתחת ההכרה בעוצמה הציבורית והכלכלית של היצירתיות והחדשנות שמעצבים ומעצבות מביאים איתם לכל סביבה שבה הם פועלים.

תכנית התואר השני בתקשורת חזותית (M.Des) היא תכנית דו-שנתית, היחידה מסוגה בישראל, הפועלת כחממה פורצת דרך לפיתוח פרויקטים חדשניים בשדה התקשורת החזותית.

התכנית מיועדת למי שהפגינו מצוינות בלימודיהם או בפעילותם/ המקצועית בתחומי התקשורת החזותית, ומזמינה אותם/ לפתח את המומחיות המקצועית שלהם ולרכוש מיומנויות חדשות שיכשירו אותם/ להוביל תהליכי עומק ולפעול כסוכני שינוי במרחבים החזותיים, התרבותיים והטכנולוגיים של המאה ה-21.

הסינתזה בין תיאוריה ופרקטיקה, שהיא אחד מציריה המרכזיים של התכנית, מעודדת את הלומדים והלומדות בתכנית לפתח עמדה מעמיקה וביקורתית ביחס לשדה הפעולה שלהם/ן, להרחיב את גבולותיו, להתפתח כיוצרים בשדה זה ולהפוך למובילי/ות ומחוללי/ות שינוי. ברוח זו, מעודדת התכנית העמקה, תעוזה ויוזמה.

בלב תכנית הלימודים עומד פרויקט מרכזי, מעשי ומחקרי (Practice-Based Research), שאותו מפתחים הסטודנטים והסטודנטיות במשך שנתיים בליווי מומחים ומומחיות בתחומי התקשורת החזותית, התיאוריה והטכנולוגיה.

לצד תכנית הלימודים ובמסגרתה מקיימת התכנית שיתופי פעולה, סדנאות אורח ומפגשים עם מעצבים, מעצבות, חוקרים וחוקרות מובילים מהארץ ומהעולם.

מרכיבי תכנית הלימודים

תכנית הלימודים כוללת שלוש חטיבות לימוד רעיוניות ומעשיות:

1. חטיבה משולבת - מעשית ועיונית

"היפר – סטודיו":

מסגרת של 4 קורסי סטודיו סמסטריאליים שמטרתם הבנת דיסציפלינת התקשורת החזותית ברשת ההקשרים הרחבה בה היא פועלת. כל קורס נסוב סביב ציר קונטקסט מרכזי ומועבר על ידי שני מרצים/ות (בעל/ות אוריינטציה תיאורטית ומעשית). רצף הקורסים מאפשר את בחינת התחום בארבעה חתכים: חתך בין-תחומי, טכנולוגי, חברתי/פוליטי, והיסטורי. קורסי ה"היפר-סטודיו" מהווים מסגרת המשלבת דיון תיאורטי עם סדנת עיצוב מעשית שתוצריה יגיבו לפן התיאורטי או ישמשו לו כמקרי בוחן. כל קורס "היפר-סטודיו" מקנה לסטודנט/ית 3 נ"ז. סה"כ על כל סטודנט/ית בתכנית להשתתף ב-4 קורסי "היפר-סטודיו" בהיקף כולל של 12 נ"ז.

פרויקט מרכזי:

הפרויקט המרכזי עומד במרכז לימודי המוסמך בתקשורת חזותית, מוגדר, מנוסח ונחקר במהלך השנה הראשונה ומפותח במהלך השנה השנייה ללימודיו/יה של הסטודנט/ית בתכנית. הפרויקט הוא בעיקרו מעשי ומלווה בעבודה כתובה, הן כבסיס מחקרי והן כנייר עמדה להנמקת הפן המעשי. נושא הפרויקט נבחר על ידי הסטודנט/ית שמונחה בהיבטים מעשיים ותיאורטיים של עבודתו/ה במסגרות הנחיה אישיות וקבוצתיות. מנעד האפשרויות רחב ביותר הן מבחינה דיסציפלינרית והן מבחינה מדיומלית: ספר, סרט, אובייקט, מיצב, פעולה (פעולה אזרחית, התערבות במרחב, תקשורת ויראלית וכד'), מחקר חזותי, ועוד.

הפרויקט המרכזי מקנה לסטודנט/ית 12 נ"ז.

2. חטיבה מעשית

חטיבה זו מיועדת להעמקת מיומנותיהם של הסטודנטים/ות כמעצבים/ות ויוצרים/ות. בחטיבה 3 מרכיבים:

סדנאות נושא - כל סדנה תוקדש לנושא מרכזי רחב אליו מתייחסים הסטודנטים/ות בפרויקטים במהלך הסמסטר. על כל סטודנט/ית בתכנית להשתתף בסדנת נושא אחת בכל שנה בהיקף של 2 נ"ז. סה"כ על כל סטודנט/ית להשתתף ב-2 סדנאות נושא לתואר בהיקף כולל של 4 נ"ז.

קורסי בחירה מעשיים – קורסי הבחירה המעשיים מוקדשים לז'אנרים, פורמטים או טכנולוגיות ומתקיימים במשותף לסטודנטים/ות משנה א' ומשנה ב' בתכנית. על כל סטודנט/ית בתכנית להשתתף בקורס בחירה מעשי אחד בכל שנה בהיקף של 2 נ"ז. סה"כ על כל סטודנט/ית להשתתף ב-2 קורסי בחירה מעשיים בהיקף כולל של 4 נ"ז.

סדנאות אורח – מדי שנה מוצעות לסטודנטים/ות סדנאות בנות שבוע המועברות על ידי מעצבים/ות ויוצרים/ות מובילים מהארץ ומחו"ל. על כל סטודנט/ית להשתתף בסדנת אורח אחת בכל שנה בהיקף של 1 נ"ז. סה"כ על כל סטודנט/ית בתכנית להשתתף ב-2 סדנאות אורח בהיקף כולל של 2 נ"ז.

3. חטיבה עיונית

שנה א':

סמינר חובה עיוני - מאפשר לסטודנט/ית להרחיב את אופקיו/ה בקונטקסט רחב של תחום העיצוב ובמגמות הבולטות בעיצוב העכשווי, ולבסס את מיומנויות המחקר והכתיבה שלו/ה (4 נ"ז).

קורס מתודולוגיות מחקר וכתיבה – המקנה לסטודנט/ית כלים למחקר וכתיבה אקדמית. הקורס ניתן במתכונת של פרו-סמינר (2 נ"ז).

קורס חובה עיוני – המאפשר לסטודנט/ית העמקה בתיאוריות שונות וביחסים האפשריים בין לבין תחום התקשורת החזותית (2 נ"ז).

שנה ב':

סמינר מחקר וכתיבה בסביבת עיצוב הסמינר מהווה מסגרת לפיתוח המחקר שבלב הפרויקט המרכזי (בהיקף של 4 נ"ז).

קורס עיוני – המאפשר לסטודנט/ית לימוד והעמקה בתחום ספציפי (2 נ"ז).

תקופת הלימודים

משך הלימודים בתכנית הנו 4 סמסטרים (2 שנות לימוד).
הלימודים בתכנית מתקיימים בבניין בצלאל הר-הצופים, ירושלים.

היקף הלימודים

הדרישות הלימודיות כוללות 48 נ"ז.

דרישות התוכנית למעבר משנה לשנה וקבלת תואר מוסמך

לצורך מעבר משנה א' לשנה ב' על כל סטודנט בתכנית:

1. לקבל ציון עובר בכל קורסי התכנית בשנה א'.
2. להשלים 2/3 מחובות לימודי העיוניים בתכנית.

לצורך קבלת תואר מוסמך בתקשורת חזותית יהא על הסטודנט/ית למלא אחר הדרישות הבאות:

1. צבירת 48 נקודות זיכוי אקדמיות במסגרת קורסי התוכנית והפרויקט המרכזי.
2. מילוי סך החובות האקדמיות כפי שנקבעו לתכנית.
3. השתתפות בשתי סדנאות אורח.
4. קבלת ציון עובר בכל קורסי התכנית.
5. עמידה בכל הדרישות המנהליות הנדרשות מסטודנט בבצלאל.

מתכונת לימודים בשנת תשפ"א לאור מגבלות הקורונה

התרחיש הסביר כעת הוא שגם שנת הלימודים הבאה תתקיים בצל מגפת הקורונה. היות וכך, אנחנו נערכים לשילוב של למידה מרחוק ומקרוב. חלק מהקורסים יתקיימו בקמפוס במלואם, חלק יערכו באופן מקוון וחלק ישלבו בין למידה בקמפוס ופעילות מקוונת.

אנחנו משוכנעים שעל חלק משמעותי מלימודי האמנות והעיצוב להתבצע מקרוב, ויש לעשות כל שניתן בכדי לאפשר זאת. בנוסף, אנחנו מניחים שגם בהינתן המשך המגפה, נוכל ללמד בקמפוסים במסגרת מגבלות התו הסגול, בקבוצות קטנות ותוך שמירה על ריחוק פיזי.

האווירה במסדרונות בצלאל היא יוצאת דופן, והיא חלק בלתי נפרד מההשראה, היצירה והעניין של הסטודנטים/ות. אין תחליף לדעתנו, למגע הפיזי עם החומרים, למפגש הבלתי-אמצעי עם עמיתים ולהנחיה האישית של המרצים והמרצות. עם זאת, יש גם חלקים בתכנית הלימודים שניתן ללמד באופן איכותי מרחוק, ואף להפיק מכך ערכים נוספים וחשובים.

באופן כזה, בשילוב של ההוראה מרחוק ומקרוב, יוצר תמהיל ייחודי, המתוכנן ומותאם לכל תכנית, באמצעותו נוכל לא רק לשמור על איכות הלמידה המאפיינת את בצלאל, אלא גם לקיים שגרת לימודים מהנה, דינמית, חדשה ורלבנטית לעת הזאת ולעולם המשתנה לנגד עינינו.

הקורסים בשנתון ועיצוב תכנית הלימודים האישית

אנו מודעים לכך שרבים ורבות מכם/ן מעוניינים/ות שהלמידה תתקיים באופן פיזי, ולצד זה, שעבור חלקכם/ן, ישנם יתרונות בתקופה זו דווקא בלמידה מקוונת, או בשילוב של למידה פיזית ומקוונת. לאור כך בנינו את תכנית הלימודים כך שחלק מהקורסים מוצעים במתכונת פיזית וחלקם במתכונת מקוונת. בקורסים מסוימים תתקיים "מתכונת משולבת", כלומר שתוכלו לבחור האם לקחת בהם חלק במתכונת פיזית או במתכונת מקוונת.

ברשימת הקורסים מצוין לצד כל קורס המתקיים בסמסטר א' באיזו מתכונת הוא יתקיים.

כמה הבהרות חשובות:

בקורסים המוצעים ב"מתכונת פיזית", הכוונה היא שהקורסים יתקיימו במידת האפשר באופן פיזי בלבד. זאת, כמובן, בהתייחס להנחיות משרד הבריאות הרלוונטיות. במקרה שלא ניתן יהיה לקיים את הלימודים באופן פיזי, הם יתקיימו באופן מקוון. קורסים במתכונת זו עשויים לכלול גם מספר מפגשים מקוונים. הנוכחות הפיזית בקורסים אלה היא חובה, למעט חיסורים מוצדקים.

בקורסים המוצעים ב"מתכונת מקוונת", הכוונה היא שמרבית המפגשים בקורס יהיו מקוונים, אך ייתכנו במסגרתו מספר מפגשים פיזיים (למשל: מפגש פתיחת הקורס, הגשות וכו').

בקורסים המוצעים במתכונת משולבת תתקיים למידה פיזית ולמידה מקוונת, ואתם/ן מוזמנים/ות לבחור במתכונת הלמידה המועדפת עליכם/ן.

בסמסטר הראשון הלימודים ביום ו' הם במתכונת פיזית, וביום ה' תוכלו לבחור האם ללמוד באופן פיזי או מקוון.

מתכונת הלימודים בקורסים השונים בסמסטר ב' תקבע בהמשך השנה.

מי שמתכונת הלימודים שלו/ה ביום ה' היא משולבת, כלומר כוללת קורסים פיזיים ומקוונים – יתאפשר לה/ו להתחבר לקורסים המקוונים בקבוצה מחלל ייעודי בבניין בצלאל, הר הצופים.

מבנה התוכנית

שנה א'

9 נ"ז	3 ש"ש	3 "היפר סטודיו"
2 נ"ז	1.5 ש"ש	מסגרת הנחיה קבוצתית לפרויקט המרכזי
2 נ"ז	1.5 ש"ש	1 סדנת נושא
2 נ"ז	1.5 ש"ש	1 קורס בחירה מעשי
1 נ"ז	עד שבוע מרוכז	1 סדנת אורח
2 נ"ז	1 ש"ש	1 פרו סמינר
2 נ"ז	1 ש"ש	1 קורס עיוני
4 נ"ז	2 ש"ש	1 סמינר חובה
ללא נ"ז	0.5 ש"ש	סדנת כתיבה (אחת לשבועיים)
<hr/>		
24 נ"ז	11.5 ש"ש + עד שבוע מרוכז	סה"כ

שנה ב'

3 נ"ז	3 ש"ש	1 "היפר סטודיו"
10 נ"ז	מסגרת הנחיה	פרויקט מרכזי – הנחיה והגשה
2 נ"ז	1.5 ש"ש	1 סדנת נושא
2 נ"ז	1.5 ש"ש	1 קורס בחירה מעשי
1 נ"ז	עד שבוע מרוכז	1 סדנת אורח
2 נ"ז	1 ש"ש	1 קורס עיוני
4 נ"ז	2 ש"ש	1 סמינר חובה
<hr/>		
24 נ"ז	9 ש"ש + עד שבוע מרוכז	סה"כ

כמו כן מוצעים בתכנית קורסי קיץ

פירוט הקורסים - שנה א'

לימודי חובה

סמסטר א'

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
היפר סטודיו – "מבוא אינטגרטיבי בתקשורת חזותית"	אשר ארנון, ד"ר אהד זהבי	3 נ"ז
קורס בחירה מעשי	פירוט להלן	2 נ"ז
פרו-סמינר – "מתודולוגיות מחקר - בין קריאה וכתבייה להתבוננות ויצירה"	ד"ר נעמי מאירי-דן	2 נ"ז
סמינר - "עיצוב עכשווי"	ד"ר אורי ברטל	4 נ"ז
מסגרת הנחיה קבוצתית - קולוקוויום	סגל התכנית	ללא נ"ז

סמסטר ב'

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
היפר סטודיו – "לעמוד על כתפי ענקים/ות – ההיסטוריה של העיצוב הגרפי"	פרופ' עדי שטרן, ד"ר ליאת לביא	3 נ"ז
היפר סטודיו – " אוטופיה/דיסטופיה - חדשנות טכנולוגית ולאן שהיא לוקחת אותנו"	ד"ר רומי מיקולינסקי, אורי סוכרי	3 נ"ז
סדנת נושא	פירוט להלן	2 נ"ז
קורס עיוני – "קוגניציה ומדעי המוח לעוסקים/ות בתקשורת חזותית"	ד"ר רועי עמית	2 נ"ז
מסגרת הנחיה קבוצתית: תחקיר ופרוגרמה לפרויקט המרכזי	ד"ר ליאת לביא	2 נ"ז
סדנת כתיבה (אחת לשבועיים)	ד"ר נעמי מאירי דן	ללא נ"ז

שנתי

סדנת אורח (עד שבוע מרוכז) 1 נ"ז

סה"כ שנה א' 24 נ"ז

פירוט הקורסים - שנה ב'

סמסטר א'

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
היפר סטודיו – "מהנדסה לאחור לפעולה"	מאיה ויניצקי	3 נ"ז
קורס עיוני – תיאוריה ותקשורת חזותית	פירוט להלן	2 נ"ז
קורס בחירה מעשי	פירוט להלן	2 נ"ז

סמסטר ב'

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
סדנת נושא	פירוט להלן	2 נ"ז

שנתי

פרויקט מרכזי – הנחיה והגשה	סגל התכנית	10 נ"ז
סמינר – "מחקר וכתובה בסביבת עיצוב"	ד"ר ליאת לביא	4 נ"ז
סדנת אורח (עד שבוע מרוכז)	טרם נקבע	1 נ"ז

24 נ"ז

סה"כ שנה ב'

קורסי בחירה מעשיים (לשנים א' וב')

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
"לורם איפסום (מניפסט)"	יעל בורשטיין	2 נ"ז
"דזקומנטציה אישית"	יולי כהן	2 נ"ז
"קוד כחומר גלם"	ליאת סגל	2 נ"ז

סדנאות נושא (לשנים א' וב')

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
"הספר כחדר פלאות"	פרופ' מרב סלומון	2 נ"ז
"Social Dreaming"	גיא שגיא	2 נ"ז

קורס עיוני – תיאוריה ותקשורת חזותית (לשנה ב')

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
"תיאוריה ותקשורת חזותית – מחקר תרבות ותיאוריה פוליטית"	ד"ר טל בן צבי	2 נ"ז
"תיאוריה ותקשורת חזותית – פילוסופיה של התפיסה"	ד"ר ליאת לביא	2 נ"ז

שינויים בידיעון בצלאל

רשויות המחלקה והאקדמיה רשאיות לערוך שינויים ותיקונים בתכנים המופיעים בידיעון זה, להוסיף עליהם, לגרוע מהם או לבטלם בכל עת במהלך שנת הלימודים. הודעה על כל שינוי כאמור, תפורסם במודעות בלוחות המחלקה ו/או בדרך ראויה אחרת. השינויים מחייבים את כלל הסטודנטים/ות, גם אם נקבעו או נכנסו לתוקף לאחר שהחלו את לימודיהם/ן.

תקצירי הקורסים

החטיבה המשולבת – עיוני ומעשי (היפר סטודיו + פרויקט מרכזי):

היפר סטודיו

היפר סטודיו – "מבוא אינטגרטיבי בתקשורת חזותית"

פרופ' אשר (שרי) ארנון, ד"ר אהד זהבי

שנה א', סמסטר א', 1.5 ש"ש, 3 נ"ז

מתכונת פיזית

צירוף המילים "תקשורת חזותית" משמש להגדרת שדה דיסציפלינרי המאגד מגוון גדול של פרקטיקות, שהמטרה המשותפת לכולן הוא כינון מהלך תקשורתי באמצעים חזותיים. אך מעבר לנוחות שבהכללה, שזורות במושג משמעויות קוגניטיביות, תרבותיות, פוליטיות, טכנולוגיות ופילוסופיות המאפשרות לבחון את העיסוק המעשי בתקשורת חזותית מבעד למארג מורכב של גישות תיאורטיות ועולמות של ידע. מטרתו של ההיפר-סטודיו הראשון בתואר השני היא לברר את אופי המארג הזה ולגעת במרכיביו כמבוא למסגרות ההיפר-סטודיו אשר יבואו אחריו, ולא פחות מכך – להתמקד בפעולת האריגה עצמה ככלי חשיבה ויצירה.

במסגרת ההיפר-סטודיו הזה נשלב אפוא עיון תיאורטי ותרגול מעשי, ובאמצעותם נשרטט יחד את טווח פרישתה של התקשורת החזותית, נתוודע למגוון מופעיה ונעמוד על התנאים המטריאליים והאידיאולוגיים שבתוכה היא נוצרת, על השפעותיה התרבותיות ועל כוחה הפוליטי. נעיין גם במרכיביה הבסיסיים: נשאל מהו אופייה של תקשורת בין בני אדם ונברר מהו מעמדו הנוכחי של התחום החזותי. אגב כך נבחן את היחס בין התיאוריה לבין הפרקטיקה, או בין החקירה העיונית לבין היצירה המעשית, ונראה איך הן יכולות לקדם זו את זו – שיתוף פעולה שעומד בבסיס תוכנית הלימודים כולה.

היפר סטודיו – "לעמוד על כתפי ענקים/ות, או: איך עושים דברים עם היסטוריה"

פרופ' עדי שטרן, ד"ר ליאת לביא

שנה א', סמסטר ב', 1.5 ש"ש, 3 נ"ז

מתכונת הקורס תיקבע בהמשך

כאשר עוסקים באסתטיקה עכשווית נהוג להדגיש שהיא תוצר של הגלובליזציה ומאופיינת בפסטיש של סגנונות, המקיים דו-שיח עם ההיסטוריה החזותית תוך כדי הצגת בליל של שפות וסגנונות חזותיים, המצטטים מאמנות העבר על ידי ניכוס, העלאת נוסטלגיה ומשחק עם קומפוזיציות מסורתיות. דימויים אלה מציגים שעתוק, שיכפול, ציטוט, פרודיה, אירוניה והתחזות כמו גם שילוב של סגנונות, ז'אנרים ומבנים חדשים אשר מבטלים דיכטומיות והיררכיות בין אמנות גבוהה ודימויים חזותיים פופולאריים. שילוב השפות השונות ושזירת ציטוטים ממקורות שונים בנו שפה חזותית חדשה המתאפיינת באינטר-טקסטואליות עם שדות יצירה שונים וברב-שיח אינטר-דיסציפלינארי עם תולדות היצירה החזותית. היצירה החדשה אינה מדברת בקול אחד. היא בעלת נרטיבים ורבדי משמעויות שונים.

הקורס הוא סטודיו פעיל, שבמסגרתו מקיים/ת כל אחד/ת מהסטודנטים/ות תהליך יצירה שלתוכו נמזגת ההיסטוריה של השדה שבו הוא/יא פועל/ת. זהו מרחב מחקרי, משחקי ודינמי, המבקש להפוך את ההיסטוריה החזותית לכלי בדיהם של יוצרים/ות, ולהעמיק את גישתם/ן אל המרחבים ההיסטוריים, לחשוף את האופן שבו ביצירתם/ן של יוצרים/ות מההיסטוריה משתקפים לא רק סגנון, אלא גם עמדות שקשורות לנסיבות ההיסטוריות בהן חיו, מאורעות, תפיסות עולם, זמינות טכנולוגית ועוד. העמקת הבנה זו מעודדת את הסטודנטים/ות לתפוס גם את עצמם/ן ואת יצירתם/ן במונחים היסטוריים, ואת מרחב האפשרויות שמציע ה"עכשווי" כתלוי מקום וזמן.

היפר סטודיו – "אוטופיה/דיסטופיה – חדשנות טכנולוגית ולאן שהיא לוקחת אותנו"

ד"ר רומי מיקולינסקי, אורי סוכרי

שנה א', סמסטר ב', 1.5 ש"ש, 3 נ"ז

מתכונת הקורס תיקבע בהמשך

קורס ההיפר סטודיו "אוטופיה/דיסטופיה – חדשנות טכנולוגית ולאן שהיא לוקחת אותנו" בוחן את ההתקדמות וההשפעה של התרבויות ותתי-התרבויות הדיגיטליות על התרבות והחברה. בקורס נתקדם לאורך מספר צירים שונים (זמן, מקום, אישים ופעולות), דרכם נבחן את ההשפעות הללו. נסקור את יחסי הגומלין וההשפעה של התרבות הדיגיטלית על תחומים שונים: תרבות, חברה, תקשורת וכלכלה. בין הנושאים בהם נדון: האקינג, DIY, סייבר פאנק, אמנות, שירה, קולנוע וקיברנטיקה. נראה גם כיצד עקרונות שצמחו מתרבויות השוליים הפכו לחלק מתרבות המיינסטרים.

באמצעות דוגמאות מעולם התרבות ומעולמות התקשורת והמדיה (סרטים, תערוכות, עבודות אמנות, מגזינים והמצאות טכנולוגיות) נבחן השפעות שונות; נציג ונפרום את הקשרים בין חשיבת מערכות (system thinking) לחשיבה עיצובית, בין ילדי הפרחים לעמק הסיליקון, בין מסיבות פרועות של אנרכיסטים ל"תרבות האני" ומשבר הדוט.קום.

דרך יצירת נראטיבים א-ליניאריים נבקש מהסטודנטים/ות לחשוב מחדש ולהגיב למהלך ההיסטוריה ולנסות לחתור תחת יסודות העתיד לבוא.

מספר היפר סטודיו – "מהנדסה לאחור לפעולה"

מאיה ויניצקי

שנה ב', סמסטר א', 1.5 ש"ש, 3 נ"ז

מתכונת פיזית בשילוב מפגשים מקוונים ומפגשי שטח

בהיפר סטודיו 'מהנדסה לאחור לפעולה' ומאנגלית Reverse Engineering נאמץ את העקרון בלבד של המונח – פענוח והתחקות אחר עקרונות פעולה דרך פירוק והבנת מנגנון במטרה לתכנן 'מוצר' חדש. ההיפר סטודיו יעסוק בניסיונות לקדם, לדחוף, לעכב או להכווין לשינוי באמצעות יוזמה ומהלכים אקטיביים (חברתיים, תרבותיים, כלכליים, טכנולוגיים ועוד) על ידי נקיטת עמדה ופעולה פומבית. באמצעות בחינה של מקרי מבחן ומפגשים עם אנשי מקצוע מתחומי הקולנוע, אמנות הרחוב, המחול והפרפורמנס, אדריכלות ועיצוב, מחקר התרבות, יזמות וחדשנות, מוזיאונים, אקטיביסטים ויזמים חברתיים - נצביע על מהלכים דומים אך נייצר חדשים. בין כלי העבודה הקיימים, נרחיב את אפשרויות תהליכי המחקר והפיתוח, STORYTELLING, עריכת הוידאו והסאונד.

פרויקט מרכזי

מסגרת הנחיה לגיבוש הפרויקט המרכזי – שנה א'

ריכוז: ד"ר ליאת לביא

שנה א', שנתי, 2 נ"ז

מתכונת משולבת

הסמסטר הראשון יתקיים כמסגרת הנחיה בה יפגשו הסטודנטים/ות עם יוצרים/ות וחוקרים/ות מתחומים שונים. במרכז המפגשים יעמדו גישות שונות ואופנים שונים של מחקר וחקירה, ומטרתם להתוודע לתהליכי הפיתוח של פרויקט אישי רחב-משרעת.

בסמסטר השני תתקיים הנחיה קבוצתית לצורך מיפוי, ניסוח וגיבוש מתווה לפרויקט בנושא אותו הציע/ה הסטודנט/ית. המתווה יכלול את ניסוח הפרויקט והגדרת מטרותיו ואת סימון תחום התוכן ויעדי המחקר שלו. עם סיום שלב זה יקבע שיבוץ המנחים/ות האישיים/ות לכלל הסטודנטים/ות.

פרויקט מרכזי הנחיה והגשה – שנה ב'

צוות הנחיה – סגל התכנית ויועצים אורחים. ריכוז: ראש התכנית

שנה ב', שנתי, 10 נ"ז

מתכונת משולבת

במהלך שני הסמסטרים בשנת הלימודים השנייה י/תפתח הסטודנט/ית את הפרויקט המרכזי וי/תביא לדידי גמר. פיתוח הפרויקט ייעשה בשלב זה במסגרת ההנחיה. כמו כן תקבענה 2-3 פגישות קבוצתיות בכל סמסטר לפיתוח הפרויקט ולפרזנטציות ביניים.

החטיבה המעשית (סדנאות נושא + קורסי בחירה מעשיים):

קורסי בחירה מעשיים

הקורסים מתקיימים בסמסטר א' ומשותפים לשנים א' וב'

קורס בחירה מעשי – "לורם איפסום (מניפסט)"

יעל בורשטיין

1.5 ש"ש, 2 נ"ז

מתכונת פיזית

לימודי תואר שני הם תמיד הזדמנות טובה לעצור את מרוץ העשייה ולבחון מחדש מהלך יצירתי עד לאותה נקודה, ולנסות לנסח מחדש את נתיבה מכאן והלאה. זוהי צומת חשובה, שיכולה להפוך לנקודה קריטית במהלך התבגרותו/ה של יוצר/ת. בו בזמן, סביבת לימודים מחודשת ויצירה משותפת עשויה להחזיר ליוצר איזו נאיביות חפה מאירוניה, מעוררת להט נעורים, בעיטה במוסכמות, ריגוש וחירוף נפש.

בנקודה הזו, מזמן הקורס הזדמנות לנסח מחדש הצהרה פומבית המסכמת רעיונות, עקרונות, אמונות, ערכים ומטרות של קבוצת יוצרים/ות-היא המניפסט.

נדמה שניסוח כזה חשוב במיוחד בעידן הנוכחי. "מזה זמן, פחות או יותר מאז שהמושג 'פוסטמודרניזם' חדר אל תוך ההווה שלנו, שערכים שבעבר נהנו מיוקרה רבה והניעו קדימה מהלכים היסטוריים ואף מהפכות, כגון: 'אמת', 'דרך', 'אחריות', 'שינוי' וכו' איבדו מיוקרתם לטובת ה'פוסט' 'וה'ניאו'. אלו, יותר משהם מסמנים דרך ואידיאולוגיה, מצביעים על תחושה של ויתור והשלמה של הפרט ושל הקבוצות שאינן חלק מההגמוניה על היכולת שלהם להשפיע, להוביל ואפילו להשמיע קול, אל מול הצל הכביר של המהלכים הגלובליים. עם זאת, הלהט של פרטים וקבוצות לייצר שינוי, שלעתים קרובות עדיין מנוסח באמצעות סוגת המניפסט - לא פחת, אף שהוא נבלע בתוך 'רעש' של מידע אינטרנטי-גלובלי משטח-כל וקול." (מגזין 'מארב', מרץ 2010).

קורס בחירה מעשי – "דוקומנטציה אישית"

יולי כהן

1.5 ש"ש, 2 נ"ז

מתכונת מקוונת

הקורס מניח כי אוטוביוגרפיה כמוה כחקירת הסיבות והנסיבות להיווצרות האני במתכונתו הנוכחית ולשאלות הקיומיות: מי אני, מה אני, איפה אני חי ומדוע. ההתפתחות האישית ומציאת הקול הפנימי עבור יצירה, תלויים בגיבוש הבנת העצמי והאפשרות לבטא ערכים, השקפות ואמונות אישיות. אינדיבידואציה; יוצרים בוגרים, חדלים מלהיות תיבת תהודה לעולם בו הם צמחו ו"ממציאים את עצמם". כך נוצר אדם עצמאי במחשבתו שתורם להתפתחות החברה והתרבות. הקולנוע התיעודי האישי נולד בארה"ב כאשר דוקומנטריסטים אמריקנים כמו אד פינקוס, ג'ון ג'וסט וג'רום היל, היפנו את מצלמתם אל עצמם ותיעדו את חייהם וחיי משפחתם. סרטים אלה, שיש המכנים אותם סרטים תיעודיים

אוטוביוגרפיים, סרטי דיוקן עצמי, סרטים אישיים, I movies, או יומנים מצולמים מעמידים במרכזם סובייקט מוגדר הבוחן את עולם המציאות מבעד לפרספקטיבה הפרטית שלו. הקורס יתמקד בתיעוד עצמי אשר על פי רוב מתרחש במסגרת המשפחתית האינטימית וביחסיו של הפרט הדובר עם מוסדות חברתיים (משפחה, חברה, צבא וכיו"ב). הקורס, שבמרכזו התיעוד העצמי מייצג, בין השאר, מגמה תרבותית דומיננטית כיום, המעודדת חשיפה עצמית, אך ידגיש את ההבדל והשוני בתיעוד אישי כרישום אוטוביוגרפי הכולל בדרך כלל הצטלבות בין הספירה הפרטית עם זו הציבורית.

מטרות הקורס:

מכיוון שתיעוד אישי מסייע במציאת אמת וזהות עצמית של הפרט, מטרת הקורס היא לאפשר לסטודנטיות וסטודנטים ליצור מסמך אישי מובהק באופן מובנה ותהליכי. מכיוון שהמשפחה הגרעינית, הבית והמוצא, מניחים את התשתית שעליה נבנה הדיוקן העצמי בראשיתו, ומכיוון שהשנים חורצות בנו זיכרונות ותהפוכות, הלובשים ופושטים מסיכות, משנים פנים ומדברים בקולות שונים, נערמים כל אלה בנו שכבות שכבות. מטרת הקורס היא לחשוף אפיזודות מסיפור החיים האישי שחלחלו פנימה ואשר משפיעות על התוכן והשפה של היוצרת. למרות שדיוקן עצמי יכול להיות מרומז ומפושט במשמעותיותו, מבוסס על קטעי זיכרון ותחושות שנחקקו, הוא תמיד תמצית של עבר, הווה ועתיד. מעשית, הקורס יוציא לדרך תהליך שיתחיל מחיפוש המוטיבציה האוטוביוגרפית/ האישית, לחשיפת הסיפור האישי הראוי לאותו הרגע, לגיבוש רעיון, עריכת תחקיר, יצירת חומרי הגלם, עריכה וסיום לכדי יצירה שלמה. הקורס יביא את הסטודנט/ית להפקת יצירה בכל מדיום שייבחר: צילום, וידאו, תערוכה, מוצר, סרט, בלוג, אתר אינטרנט, ספר או מיצג ועוד כי כפי שאמר לוסיאן פרויד: "כל יצירת אמנות היא אוטוביוגרפית גם אם זה כיסא."

קורס בחירה מעשי – "קוד כחומר גלם"

ליאת סגל

1.5 ש"ש, 2 נ"ז

מתכונת מקוונת

אנו חיים בעידן רווי מידע וטכנולוגיות, שלעיתים נותן את התחושה המאיימת, שלו נמצמץ לרגע אנו עלולים להשאר מאחור. אולם, הצד השני של אותה מטבע הוא שכיום מרבית הידע האנושי פרוס לרגליו ומאפשר לנו בצורה קלה מאי פעם ללמוד תחומים שהיו בעבר נחלתם הבלעדית של מומחים. בשנים האחרונות קמו סביבות פיתוח ושפות תוכנה, שנוצרו תוך מחשבה על מעצבים ואמנים, שבאופן מסורתי לא יצרו באמצעות כתיבת קוד. בנוסף, תרבות הקוד הפתוח מנגישה את המידע ומקיימת קהילה תומכת ומשתפת.

במהלך הקורס נרחיב את ארגז הכלים העיצובי ונלמד עקרונות בסיסיים של כתיבת תוכנה, תוך בניית פרויקטים 'hands-on' בסביבת P5.js ושימוש בקוד פתוח.

נתבונן בסביבות ביולוגיות, פיזיקליות, וחברתיות ונשתמש בהן כהשראה ליצירה דינאמית, רב מימדית, ואינטראקטיבית. נשתמש במידע דיגיטאלי, נייצג אותו ויזואלית כאינפוגראפיקה וגם נשתמש בו כחומר גלם ביצירה האמנותית והעיצובית.

דנאות הנושא מתקיימות בסמסטר ב' ומשותפות לשנים א' וב'

"פואטיקה חזותית – הספר כחדר פלאות אישי"

פרופ' מרב סלומון

סמסטר ב', 1.5 ש"ש, 2 נ"ז

מתכונת הקורס תיקבע בהמשך

הקורס ישמש כזירה מחוללת יצירה ומחקר חזותי מעשי ויעסוק בבירור ופיתוח תחברים חזותיים מחוללי תוכן, היגדים ומשמעות פואטית שאינם מבוססי נראטיב; כל זאת באמצעות התודעות למדיום הספר כאובייקט, כלי ומכשיר, ותוך התבוננות בתוכן ובפורמט מנקודת המבט ההיסטורית והקונספטואלית של המושג "חדר פלאות".

חדרי הפלאות המוקדמים אצרו בתוכם אוספים אישיים. על ידי צירופם של הפרטים השונים באוסף, אשר מוקמו על פי לוגיקה יותר או פחות מנומקת, זה לצד זה במרחבו של החדר, נוצרה תמונת עולם של בעל החדר – נוצק היגד. כך במסגרת הקורס יתנסו הסטודנטים/ות באפשרות ליצור היגד, אמירה, ביטוי שמורכב מהיחס שבין החדר-הספר לבין אוצרותיו.

בלב סערת המהפכה הדיגיטלית, המתרחשת בעולמנו, ואשר משפיעה ומשנה היררכיות ומנגנונים בכל תחומי החיים, שומר הדימוי החזותי על כוחו ואף מתעצם. בתרבות וויזואלית, המקדשת את המהיר והמידי, זוכה ההיגד החזותי למעמד עליון. יתרונו של הדימוי החזותי, יחיד או סדרתי, ביכולתו לתקשר ולהעביר מסרים מורכבים ועמוקים, ללא קשר לשפה, לזמן, למדיום עליו הוא מוצג, או לטכניקה בה הוא מצויר. לצד וכנגד המהפכה הדיגיטלית, חוזר הספר הפיזי לתפוס מקום משמעותי ובעל תוקף מחודש כמדיום אומנותי, תרבותי ושימושי. במעמדו החדש, הספר הפיזי מושפע מהמהפכה הדיגיטלית, זכות קיומו תלויה בהצדקת תפקידו. זכות זו שמורה יותר ויותר לספרות חזותית. במתח שבין האנלוגי לדיגיטלי, הולכת ומתבססת ההכרה כי הספר כאובייקט לא נכחד, אלא הופך למרחב מחיה ולמדיום אוטונומי של יצירה אינטרדיסציפלינרית מסעירה, מקורית ומגוונת.

מרחב הקורס יאפשר מחקר מעשי, בדיקה ודיון רפלקטיבי וביקורתי על נושאי הקורס, ועל תהליכי עבודה.

הקורס סובב סביב שלוש תימות: "הספר", "חדר הפלאות", ו"טקסט פתוח" (מאמר מאת אומברטו אקו). הוא יתקיים בצורה של מעבדת עמיתים.

"Social Dreaming"

גיא שגיא

סמסטר ב', 1.5 ש"ש, 2 נ"ז

מתכונת הקורס תיקבע בהמשך

בשנת 1977 צורף לגששיות וויאג'ר 1 ו-2, שעמדו לטוס לקצת מערכת השמש, תקליטון מצופה זהב שהכיל תמונות, צילומים, תרשימים, מוסיקה, הקלטות שטח וברכות בעשרות שפות. זו הייתה מתנה שנשלחה עמוק לתוך הקוסמוס מהעולם שלנו לכל מי שעשוי למצוא אותה.

המעשה הזה - ניסיון ליצור קולאז' של החוויה האנושית הנכחית, ולעודד מעשים של דיפלומטיה תרבותית לשנים שיבואו - כורך אוטופיזם עם מודעות עמוקה למי אנחנו ולמקום שבו אנחנו מצויים. הוא גם דורש להשהות את חוסר האמונה ולהתמסר לאפשרויות שמצויות בדמיון ובחלימה האנושית.

חלימה חברתית מניחה קיומו של לא מודע, לא רק בפרט, אלא גם בארגון ובקהילה. חקירתה מאפשרת, חשיפת אינפורמציה קולקטיבית באמצעות החלום/הדמיון על מנת להגיע למחשבות חדשות, משמעות חדשה ויצירתיות, עבור הארגון, הקבוצה, המרחב.

מטרת הקורס היא ליצור ולייצר הצעות חדשות ומפתיעות עבור המרחב הציבורי/הפוליטי/הגאופוליטי/הוירטואלי, וזאת דרך הציר של חברה-טכנולוגיה-תרבות. דרך סידרה של פעולות ותרגילים

מכוונת אל המרחב יעירו הסטודנטים רעיונות ונושאים רדומים, ויצפו אופציות של עתידים אפשריים והשימוש בהם ככלי כדי להבין טוב יותר את ההווה. הקורס שואף להרחיב את שיח האפשר ביחס למקום ולמרחב בו אנו חיים.

נבחן גם כיצד הפעולה העיצובית יכולה להשאיל מתודולוגיות מספרות, מאמנות, ממדע – וליישם אותם בעולם האמיתי כאובייקטים ניסיוניים. כיצד ניתן להשתמש בכלים הרבים המצויים בתחומים האלו שלא רק על מנת ליצר אובייקטים, כי אם גם עבור רעיונות חדשים, עולמות דמיון, סיפורים מקודדים ותרחישים אלטרנטיביים.

החטיבה העיונית

פרו-סמינר

פרו-סמינר: "מתודולוגיות מחקר - בין קריאה וכתובה להתבוננות ויצירה"

ד"ר נעמי מאירי-דן

שנה א', סמסטר א', 1 ש"ש, 2 נ"ז

מתכונת פיזית

"תמונות ניתנות לקריאה; מלים ניתנות לראיה".

הנחת יסוד זו עומדת בבסיסה של התקשורת החזותית; וקורס זה מבקש לחדד את הקשר בין דימוי (תמונה) למלה (טקסט), בין קריאה לראיה (שלא לדבר על התבוננות), ובהכרח בין פעולת הכתיבה לפעולת היצירה ובין מהלכים שהם אינטואיטיביים במהותם למהלכים המבוססים על ידע (השכלה) ועל מיומנויות ("ארגז כלים").

ככל שהדבר נוגע בפרקטיקות עיוניות של תיאור-ניתוח-פרשנות של יצירה חזותית בכלל ושל "תקשורת" חזותית בפרט, הרי שהן שוזרות בין לימודי תולדות האמנות ללימודי ביקורת התרבות החזותית. ככאלו הן מבוססות על מתודולוגיות שונות, שמקורן בדיסציפלינות השונות של מדעי הרוח ומדעי החברה. המנעד הזה שוזר בחובו, מן הסתם, גם התייחסויות שונות (ואף סותרות) למקומה של הפרשנות, החל בעמדה ה"מודרניסטית" הקוראת לחקר האמת וכלה בעמדה ה"פוסטמודרניסטית" המבקשת לשחרר את הקורא/ת/צופה מכל מחויבות לעמדת המחבר/ת ולכוונתו/ה, בין שהוא נאמן אך ורק לעצמו ובין שהקריאה/צפייה שלו היא פועל-יוצא של חברותו/ה ב"קהילה פרשנית" כזו או אחרת.

קורס זה מבקש להעניק לסטודנט/ית כלים למחקר בשדה של התקשורת החזותית, מתוך כוונה להניע מהלך מקריאה של טקסטים (בעלי אופי שונה) לכתיבתם. הנחת הייסוד היא ש"הרחקת העדות", קרי הפניית מבט חוקר ליצירתם של אחרים/ות וכתובה על אודותיהן, היא שלב מקדים הכרחי בהקניית מיומנויות מחקר החיוניות לצורך פעולת היצירה עצמה. ובמלים אחרות, אם נחזור להנחת היסוד שאיתה התחלנו, אין ספק, שבכוחן של קריאה וראיה מיומנות, המבוססות על כלי מחקר אקדמיים להוליך ל"כתיבה" (במובן של יצירה) שהיא עשירה, תבונית, מבוססת קונטקסט, אפקטיבית ומקורית יותר.

סמינרים

סמינר חובה – "עיצוב עכשווי"

ד"ר אורי ברטל

שנה א', סמסטר א', 2 ש"ש, 4 נ"ז.

מתכונת משולבת

הסמינר "עיצוב עכשווי" יסקור מגמות, תיאוריות, מוסדות ומעצבים/ות מובילים/ות בשדה העיצוב העכשווי. הקורס יציג את השיח אודות העיצוב בהקשר הרחב של מגמות תרבותיות, כלכליות, חברתיות, תקשורתיות ואסתטיות. בכך יציע הקורס מבט רחב על היסודות השונים היוצרים את תרבות העיצוב במאה ה-21 ואת מקומו והשפעתו בחברה העכשווית. תוך הצגת השיח החדש יעורר הקורס

דיון בנוגע למקומו של העיצוב במאה ה-21 לא רק כמשקף את החברה ואת רוח התקופה, אלא גם כמכשיר בעל עוצמה תרבותית, היוצר אידיאולוגיה חדשה המשפיעה על הדרך בה אנו תופסים את עצמנו ואת העולם סביבנו.

נבחן את יחסם של מעצבים/ות ויוצרים/ות שונים לסוגיות חברתיות כמו המשבר הכלכלי, המודעות האקולוגית, הממשק בין שוק האמנות לשוק העיצוב וכדומה. בנוסף יושם דגש על היכרות עם השחקנים/ות השונים/ות בשדה העיצוב הבינלאומי הבונים את השיח העכשווי ואת יחסי הגומלין בין עולם העיצוב למוקדי הכוח החברתיים-כלכליים-פוליטיים.

סמינר חובה - "מחקר וכתובה בסביבת עיצוב"

ד"ר ליאת לביא

שנה ב', שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

מתכונת משולבת

במסגרת הסמינר מתהווה ומתגבש התהליך המחקרי של פיתוח הפרויקט המרכזי של כל אחת ואחד מהסטודנטים/ות. הסמינר הינו מעבדת חקר, הפותחת בשאלה "מהו מחקר בשדה התקשורת חזותית?" ומציעה מגוון רחב של תשובות לשאלה זו, דרך מתודולוגיות שונות בתחומי התיאוריה והמעשה ודרך גיבוש מרחבים של חקירה א-דיסציפלינריות ומחקר מבוסס פעולה (Practice based research). במסגרת הסמינר יגבשו הסטודנטים/ות את שאלות המחקר המובילות את פיתוח הפרויקט המרכזי שלהם/ן, ינסחו את מתודולוגיות המחקר שבהן יפעלו, יקיימו את המחקר וייצרו מסמך שילווה את הפרויקט המרכזי ויכלול את המחקר התיאורטי והמעשי שבתשתיתו, כמו גם הצהרה חזותית.

סדנת כתיבה (אחת לשבועיים)

ד"ר נעמי מאירי דן

שנה א', סמסטר ב', 0.5 ש"ש, ללא נ"ז

מתכונת מקוונת

הסדנה מלווה את כתיבת הפרו-סמינר והסמינר בשנה א'.

קורסים עיוניים

קורס עיוני: קוגניציה ומדעי המוח לעוסקים בתקשורת חזותית

ד"ר רועי עמית

שנה א', סמסטר ב', 1 ש"ש, 2 נ"ז

מתכונת הקורס תיקבע בהמשך

החוויה הראייתית נוצרת באינטראקציה בין העולם לבין הסובייקט. מה מתרחש במפגש זה? כיצד פועלת מערכת הראייה? כיצד דימויים שונים גורמים לפעילות עצבית? האם ניתן לדעת כיצד הפעילות העצבית תתורגם לחוויה? כיצד גירויים מפעילים בנו רגשות? עד כמה התפיסה שלנו קשיחה ופועלת על פי סט חוקים מוגדר ועד כמה היא גמישה? למה אנשים משחקים קנדי קראש?

הקורס ייצור מרחב רעיוני ומעשי שבו נכיר עקרונות מרכזיים במדעי המוח והפסיכולוגיה הקוגניטיבית, בדגש על הבנת מערכת הראייה ועל אופני פעולתה. במסגרת הקורס יתהווה מרחב שיח ועבודה סביב המפגש בין פסיכולוגיה מדעי המח לבין עיצוב - נקיים סדנאות מעשיות ונתרגל יצירת דימויים לאור העקרונות שננסח - נדון בהרחבה בקשב החזותי (visual attention) ובאופן פריסתו בזמן ובמרחב. נראה ביחד אשליות ודוגמאות להתניות תפיסיות ו"hacks" של מערכת הראייה. נדון בלמידה התניות ומערכת בהקשר של ממשקי משתמש ומשחקים ונדון בדוגמאות ויישומים מתחום הקולנוע, הניו מדיה והפיסול הסביבתי.

קורס עיוני – "תיאוריה ותקשורת חזותית: מחקר תרבות ותיאוריה פוליטית"

ד"ר טל בן צבי

שנה ב', סמסטר א', 1 ש"ש, 2 נ"ז

מתכונת מקוונת

הקורס נועד להקנות רקע תיאורטי במחקר תרבות ותיאוריה פוליטית במטרה להבין את עקרונותיה המרכזיים של השפה החזותית הנוצרת כחלק מתרבות לאום. הסטודנטים יחשפו לתיאוריות מרכזיות העוסקות בפענוח השפה החזותית ביחס למושגי מפתח כגון: הלאומי, ההיסטורי, האידיאולוגי והפוליטי במקומם של אלו בפלטפורמות תקשורתיות מגוונות.

במהלך הקורס נבחן את הכלים המחקריים המרכזיים המשמשים לניתוח ההיבטים הסוציו-תרבותיים של השפה החזותית. הקורס יבחן את היחס שבין הסובייקט/הפרט לבין סביבתו החברתית, בדגש על השפעות של תרבות לאום ומרחבים פוסט קולוניאליים על הפרט ובכלל זאת, השפעות של תקשורת חזותית על עיצוב זהות ותפיסות תרבותיות ולאומיות.

הקורס יתמקד בתוצרי עיצוב במובנם הרחב במרחב הציבורי ובשוק הפרטי וכל זאת ביחס לתקשורת בינאישית, תקשורת ההמונים והתקשורת ברשתות הדיגיטליות. במהלך הקורס נחקור את הגורמים המשפיעים על האופן שבו הפרט תופס, חושב, מרגיש ומתקשר תרבות חזותית בתוך המציאות המשתנה של המאה ה-21.

במסגרת תרבות לאום נבחן מהם דרכי הייצוג של אותה "היסטוריה רשמית" בתקשורת חזותית. בנקודה זו נעמוד על הקשר שבין דימויים קנונים בתקשורת חזותית לבנייתו של "הסיפור המשותף והמקובל" ולזיכרון התרבותי הקיבוצי של קבוצות לאומיות, אתניות או קהילתיות. בהקשר זה נעמוד על המתח המובנה בין "הסיפור המשותף והמקובל" לבין קולות שונים, רב תרבותיים, מגדריים, חברתיים וקהילתיים המערערים את תרבות הלאום ההגמונית. במסגרת זו נשאל על האופן בו תקשורת חזותית במובנה הרחב (עיצוב, פרסום, טלוויזיה, קולנוע עלילתי ודוקומנטרי) מאפשרת עמדות ביקורתיות ורדיקליות אל מול ההיסטוריה או הנרטיב הלאומי.

בהמשך לעמדות ביקורתיות נעמוד על הקשר שבין תקשורת חזותית למושגי המחאה כגון "התנגדות", "אקטיביזם" "אידיאולוגיה של שינוי" ו"פוליטיות". במסגרת זאת נשאל האם נוצרה בישראל איקונוגרפיה מחאתית פוליטית מובחנת? ומהם השינויים המרכזיים שחלו באיקונוגרפיה זו במהלך המאה ה-20 והמאה ה-21 בישראל וכיצד הם משפיעים על המציאות כפי שאנו חיים אותה כיום.

קורס עיוני – "תיאוריה ותקשורת חזותית: פילוסופיה של התפיסה"

ד"ר ליאת לביא

שנה ב', סמסטר א', 1 ש"ש, 2 נ"ז

מתכונת פיזית

הקורס מתחקה אחר שורה של מושגי מפתח, בהם "אמת", "זמן", "צבע", "ייצוג", "סימן", "אינטרסובייקטיביות", "גוף" ועוד, ובוחן את האופן שבו הם מתעצבים ומעצבים את המרחב החזותי. החקירה התמטית תוביל אותנו מההיסטורי ועד העכשווי, מצירי מערות ועד לגישות עכשוויות לעיצוב רבובטים. דרך עיון בטקסטים מתחום הפילוסופיה של התפיסה ובפרויקטים חזותיים מושגיים נבקש להבין אילו עמדות מטאפיזיות משתקפות בעולם החזותי הסובב אותנו, וכיצד ניסויי מחשבה, ומטאפורות חזותיות מעצבות את דיונים פילוסופיים.

דנאות אורח

שנה א+ב', סמסטר א'/ב', עד שבוע מרוכז, 1 נ"ז.

כחלק בלתי נפרד מהמהלך הלימודי מבקשת התכנית ליצור הזדמנויות למפגשים עם מרצים/ות אורחים/ות – מעצבים/ות, אמנים/ות, אנשי/נשות מדיה ותיאורטיקנים/ות מובילים/ות מהארץ ומהעולם - ולחשיפה למגוון רחב של אופני פעולה ונקודות מבט בשיח העכשווי של עולם העיצוב והתקשורת החזותית. במסגרת זו יתקיימו סדנאות אורח בנות עד שבוע אשר יועברו לסטודנטים/ות בשנים א' וב'. על כל סטודנט/ית להשתתף בסדנת אורח אחת בכל שנה בהיקף של 1 נ"ז. סה"כ על כל סטודנט/ית בתכנית להשתתף בשתי סדנאות אורח בהיקף כולל של 2 נ"ז.